

PROTOKÓŁ

XX Ogólnopolski Konkurs Literacki OKNO

Jury w składzie:

Dorota Sieroń - dr hab. prof. UŚ – zajmuje się edukacją kulturalną, bada literaturę dokumentu osobistego. Autorka monografii naukowych: *Moment osobisty*. Stempowski, Czapski, Miłosz (Katowice, 2013), *Ślady wdzięczności. Inspiracje dla edukacji kulturalnej utrwalone w literaturze dokumentu osobistego XX wieku* (Katowice, 2024). Przez lata zajmowała się w Uniwersytecie Śląskim upowszechnianiem literatury we współpracy z instytucjami kultury.

Kornelia Rajca - nauczycielka języka polskiego w szkole podstawowej z wieloletnim stażem i ogromnym doświadczeniem. Prowadzi dodatkowe zajęcia artystyczne, teatralne dla dzieci. Przygotowuje autorskie przedstawienia, którymi uświetnia szkolne uroczystości. Uwielbia swoich uczniów i literaturę.

Mikołaj Marcela - autor ponad dwudziestu książek, nauczyciel akademicki, optymista. Od lat zajmuje się problemami szkoły i edukacji. Na swoim koncie ma bestsellerowe poradniki i powieści dla dzieci, młodzieży i dorosłych, a także książki naukowe i eseistyczne. Doktor nauk humanistycznych. Wicedyrektor dwóch kierunków studiów na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach: sztuki pisania oraz twórczego pisania i marketingu wydawniczego. Od ponad dziesięciu lat prowadzi warsztaty i zajęcia dla uczniów, studentów, nauczycieli i rodziców.

Po przeczytaniu 298 zestawów prac (poezja – 86 zestawów wierszy, proza – 212 utworów) i posiedzeniu (on-line) w dniu **13 maja 2026 roku** postanowiło przyznać następujące miejsca:

POEZJA w kategorii uczniów urodzonych w latach 2010-2013:

I miejsce – **Jakub Kozłowski** za zestaw wierszy, godło JACOB

II miejsce – **Julia Szczytko** za zestaw wierszy, godło PHOENIX

III miejsce – **Nina Pietruczuk** za zestaw wierszy, godło HERMES

wyróżnienie – **Antonina Mrowiec** za zestaw wierszy, godło MILKA

PROZA w kategorii uczniów urodzonych w latach 2010-2013:

I miejsce – **Kacper Heidrych** za utwór pt. „Smak prawdziwej lipy”, godło HEKSAGON

II miejsce – **Michał Rogóż** za utwór pt. „Przemilczana tragedia”, godło

12MR_HARCERZ

III miejsce – **Pola Bal** za utwór pt. "Hela i jej szafa", godło UKRYTA POLA-NA
wyróżnienie – **Maja Krupińska** za utwór pt. "Okno wspomnień", godło MEISI

POEZJA w kategorii uczniów urodzonych w latach 2014-2016:

I miejsce – **Wojciech Mrowiec** za zestaw wierszy, godło GAWRON
II miejsce – **Nikoła Rogowska** za wiersz "Do siostry", godło WIERSZOLUB
III miejsce - **Małgorzata Gawłowska** za zestaw wierszy, godło KROPLA CISZY
wyróżnienie - **Pola Migdał** za zestaw wierszy, godło ALMOND

PROZA w kategorii uczniów urodzonych w latach 2014-2016:

I miejsce – **Magdalena Wiśniewska** za utwór pt. "Bajka o Lumarii", godło CUKIEREK
II miejsce – **Magdalena Dykowska** za utwór pt. "Ostatni Zielony Ogród", godło KUKI
III miejsce – **Julia Grelak** za utwór pt. "Czarownica Julka i jej przygody", godło
ANDARNA
wyróżnienie - **Kiril Matvieichuk** za utwór pt. "Siła, której uczę się każdego dnia", godło
LUNEX

Uwagi jurorów:

Dorota Sieroń - To z jednej strony przyjemność, móc dokonywać wyboru, a zarazem duże poczucie dyskomfortu wynikające ze świadomości, że osoby biorące udział w konkursie mogą poczuć żal, że to nie ich twórczość została dostrzeżona i nagrodzona.

W trakcie lektury prac konkursowych, zwłaszcza poezji, zastanawiałam się na ile mamy do czynienia z pierwszymi próbami aktu twórczego, a na ile to zadanie stało się pretekstem do inicjowania, nieuświadomionych działań art terapeutycznych. Czytając te utwory dostrzegamy zarówno beztroski świat jak i widzimy jak wrażliwi są młodzi ludzie, ile w ich młodzieńczym doświadczeniu jest bólu. Urzekają ich dziecięce nawiązania do wierszy z dzieciństwa, widać jak, nieustająco silny i żywy jest wpływ twórczości Brzechwy i Tuwima. A zarazem stajemy, my dorośli, w obliczu faktu, że dla młodych ludzi sytuacja wojny jest stanem doświadczanej rzeczywistości. W pracach prozatorskich możemy dostrzec, że proces twórczy jest nie tylko próbą radzenia sobie z własną emocjonalnością, czy problematyczną rzeczywistością, ale staje się świadomym wyborem formy wypowiedzi. Widzimy, że znaczący jest wpływ szkoły w formacji artystycznej. W pracach dostrzegamy umiejętność wyboru gatunku, stylu wypowiedzi. Wśród nadesłanych prac znalazły się opowieści z życia nastolatków, ale i autorzy wykazali się wiedzą historyczną – potrafili osadzić opowieści w dziejach, w danym momencie historycznym,

podejmowali tematy trudne (czas wojny), potrafili spojrzeć z perspektyw innego. Młodych znamionuje również wyobraźnia, potrafili kreować swoje własne światy. Wykazują też zainteresowanie kryminałem. Prace konkursowe są dowodem, że to właśnie literatura uczy empatii. Duża ilość prac zgłoszonych świadczy z jednej strony o marce samego konkursu – pracy jaką od kilku lat wykonują osoby zajmujące się zawodowo konkursem. Tak liczne zgłoszenia świadczą również o potrzebie kreacji jaka znamionuje młodzież. Zasadne wydaje się, że jury składa się z trzech osób, zawodowo związanych z pedagogiką. Ważna była również procedura etapowości, którą zaproponowali organizatorzy konkursu. W pierwszym etapie samodzielny wybór prac do nagrodzenia. Możliwość oglądu, kto co typował i spotkanie się w rozmowie, w celu wspólnego ustalenia listy laureatów.

Kornelia Rajca - Konkurs Literacki „OKNO” cieszy się dużą popularnością wśród dzieci i młodzieży. Wśród tekstów pisanych prozą dominowała tematyka obyczajowa, fantastyczna oraz detektywistyczno – kryminalna. Dość duża ilość tekstów składała się aż z 9 czy 10 stron. Niektóre utwory budziły wątpliwość co do samodzielności ich tworzenia. Osobiście zauważyłam jeden plagiat – przepisany fragment książki pt. „Opium w rosale”. Pocieszające jest to, że wielu młodych ludzi wykazuje zainteresowanie warsztatem pisarskim, a teksty w tym roku były o wiele pogodniejsze od tych sprzed dwóch lat.

Mikołaj Marcela - Tegoroczny konkurs niewątpliwie stał na wysokim poziomie (wydaje mi się, że na nieco wyższym niż rok temu). Oczywiście wpływ miała na to liczba zgłoszeń, których było zdecydowanie więcej niż w poprzedniej edycji. Zdając sobie sprawę z faktu, że część tekstów mogła być wygenerowana lub wstępnie przygotowana z użyciem narzędzi AI, warto odnotować, że zarówno w kategorii prozy, jak i poezji, mieliśmy do czynienia z bardzo oryginalną i nierzadko gruntownie przemyślaną twórczością. Z jednej strony nie brakowało ciekawych zabiegów narracyjnych (np. narracji nieantropocentrycznych), z drugiej strony (szczególnie w poezji) nie sposób było nie docenić głęboko osobistych, samoświadomych (a przy tym znakomitych warsztatowo) tekstów. A to wszystko przecież w wydaniu zaledwie nastolatków. To cieszy, bo pokazuje, że na polskiej scenie literackiej i - szerzej - w polskiej kulturze już za kilka lat zamieszać mogą zupełnie nowe nazwiska. Oby tylko te osoby nie porzuciły pisania i nadal rozwijały się w kierunku, który zaprezentowały w tym konkursie.